

Przysposobienie samorządowe młodzieży wiejskiej.Potrzeba przysposobienia samorządowego.

Wielkie i wszechstronne są zadania samorządu terytorjalnego. W podstawowych jego komórkach ogniskują się wszelkie aktualne zagadnienia życiowe w terenie. Niema spraw, przerastających swą doniosłością, interesy jednostek, które nie byłyby przedmiotem działalności samorządu. Wystarczy przejrzeć preliminarz budżetowy, ażeby się przekonać o wszechstronności zadań samorządu. Progi i place publiczne, oświata, kultura i sztuka, zdrowie publiczne, opieka społeczna, popieranie rolnictwa i t. p. oto przedmiot zainteresowania i pracy samorządu na poszczególnych odcinkach terytorjalnych. Przytem gmina, jako podstawowa komórka o charakterze publiczno-prawnym jest jednocześnie podstawową komórką administracji publicznej. Na niej opiera się olbrzymi gmach administracji rządowej i samorządowej. Od dobrego funkcjonowania tej zasadniczej komórki samorządowo-terytorjalnej zależy dobre, sprawne funkcjonowanie olbrzymiego aparatu państwowego. Podobnie ma się rzecz i z innymi dziedzinami poczyną samorządowych. Im silniejsze są samorzady pod względem gospodarczym, komunikacyjnym, tem pełniejsze jest życie społecznogospodarcze państwa. Smiało zatem rzecz można, że jednostki samorządu terytorjalnego stanowią najistotniejsze, podstawowe komórki całego organizmu państwowego. Stąd płynie powaga zadań a równocześnie potrzeba odpowiednio przygotowanych ludzi, którzyby, pracując w samorządzie, umieli z włożonych na nich obowiązków wywiązać się należycie. Zagadnienie nie jest nowe, ale aktualne. Przed każdymi wyborami do samorządu zastanawiają się zainteresowani doborem ludzi do ciał samorządowych, ale nie zastanawiają się nad ich uprzedniem przygotowaniem. Nic też dziwnego, że potem nawet i najlepsi w wielu wypadkach zawodzą, tembardziej, że starsze społeczeństwo nie wyzbyło się jeszcze negatywnego stosunku do samorządu nabytego za czasów zaborczych, kiedy samorząd był jednym z czynników wynarodowiania ludności polskiej.

Dziś samorząd nabrał nowych rumieńców. Oprócz funkcji poruczonych

P R Z Y K Ł A D Y

praktycznych poczynañ zbiorowych młodzięzy:

1. Młodzięz nie posiada własnego lokalu na świetlicę. Na wynajęcie brak funduszków. Ale od czego pomysłowość i chęć do pracy. W czasie żniw każdy poświęcił dwa dni pracy właścicielowi obszernego mieszkania, a ten ~~in~~ zato na cały rok udzielił lokalu na świetlicę.
2. Na zajęciach świetlicowych bardzo często poruszano sprawę zorganizowania spółdzielni mleczarskiej. Znaczna ilość krów we wsi dawała gwarancję, że mleczarnia może się rozwijać, chodziło tylko o jej zorganizowanie. Brak funduszków (na maszyny, instalacje i t.p.) stanął na przeszkodzie. Zwrócono się do jednego ze spółdzielców o poradę. Poradził. Sąsiednia, dobrze postawiona mleczarnia, zorganizowała swą filję. Pomyślny rozwój spółdzielni mleczarskiej przyczynił się stworzenia spółdzielni spożywców. Obie dobrze się rozwijają.
3. Ochotnicza straż pożarna nie miała remizy. Skromne skądinąd przyrządy strażackie nie miały jednak swego pomieszczenia. Prośby o subsydjum z gminy nie odnosiły skutku. Kiedy jednak strażacy i członkowie Koła Młodzięzy dostali przy wyrębie lasu drzewo na "odrobek", przetarli je i postawili zrab domu, wówczas otrzymali i subsydjum z gminy na wykończenie. W nowowystawionym domu znalazło się miejsce na remizę i świetlicę z czytelnią, a obecnie gromada nosi się z zamiarem dobudowania jeszcze części domu, gdzieby i spółdzielnia mogła się pomieścić.
4. Na ulicy wiejskiej w jesieni i na wiosnę błoto nie do przejścia. Błoto jak ulica długa i szeroka, a na polu pełno kamieni utrudniających orkę. Pomyślano ^{nad} tem i przystąpiono do pracy. Zebrali odpowiednią ilość kamienia, przygotowali roboty ziemne i wystąpili do Wydziału Powiatowego z prośbą o brukarzy. Wydział powiatowy brukarzy z funduszków drogowych opłacił i ulicę wybrukowano. W następnym roku przy pomocy szarwarku usypano żwirowe chodniki, a młodzięz wysadziła ulicę drzewkami. Gdyby jeszcze do-

prowadzono ogrodzenia i ogródki kwiatowe do należytego porządku, a wieś zupełnie zmieniłaby swój zewnętrzny wygląd.

5. W czasie pożaru mimo wysiłku Straży Pożarnej, część zagród spłonęła. Niestety chciało, że dotknięci zostali klęską pożaru najbiedniejsi. Młodzież, wrażliwa na niedolę bliźnich, zorganizowała zbiórkę na utrzymanie dotkniętych nieszczęściem.

Dokonywając zbiórki, zwrócili niektórzy specjalną uwagę na zły stan czystości. Ażeby pobudzić ludność do większego zainteresowania się tą sprawą, urządzili "konkurs czystości mieszkań". Do zwiedzenia mieszkań, objętych konkursem, zaproszono wszystkie gospodynie i dziewczęta we wsi.

Zwiedzanie odniosło skutki: podnosi się poziom czystości mieszkań nie tylko wewnątrz, ale i na zewnątrz - przytem i stan czystości dzieci, przybywających do szkoły, zmienił się na lepsze, co wyraźnie stwierdziło miejscowe nauczycielstwo. -

WYKAZ LITERATURY,

spotykanej w podręcznych bibliotekach gminnych, a nadającej się do wykorzystania w przysposobieniu samorządowym :

S.Iwanowski----Samorząd terytorjalny-Ustawa z dnia 23 marca 1933 r.o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego. Tekst-Komentarz-przepisy dodatkowe.

Dr.M.Jaroszyński--Gospodarka gmin wiejskich na tle stanu finansów gminnych oraz znaczenie opłat drogowych.

Z.Pawlak -----Wskazówki dla Gminnych Komisji Rewizyjnych.

St.Podwiński i P.Typiak-- Wskazówki dla radnych gromadzkich

St.Podwiński i P.Typiak-- Wskazówki-Kalendarz dla sołtysów na rok 1935.-

P.Typiak.....Wskazówki dla radnych gminnych.

----- Obowiązkowe zadania i czynności gmin.

----- Kalendarze samorządowe(z różnych lat).

----- Instrukcje a) kancelaryjna, b) kasowo-rachunkowa, c) o postępowaniu administracyjnym i t.p.

----- Czasopisma samorządowe:

a) "Samorząd" Tygodnik. Organ Związku Powiatów Rzeczypospolitej

b) "Samorząd Terytorjalny" Kwartalnik-Wydawca Związek Pow. Rzeczp.

c) "Głos gminy wiejskiej" Dwutygodnik-Organ Związku Gmin Wiejskich.

d) "Pracownik Samorządowy" Dwutygodnik-organ Związku Pracowników Samorz.Terytor.

ma olbrzymie pole do poczynania samodzielnych, twórczych. Ostatnio przybyła mu możliwość znacznego wpływu na układ stosunków politycznych przez poważny udział przedstawicieli samorządu w zgromadzeniach okręgowych w czasie ustalania listy kandydatów na posłów, oraz nabycie prawa wybierania do senatu przez samorządowców, piastujących stanowiska z wyboru w samorządzie terytorjalnym.

Ogrom tych zadań spada na nikłe możliwości nieprzygotowanych radnych i członków zarządów gminnych. Tworzy się dysproporcja między zadaniami a możliwościami wtenczas, kiedy dla dobra jednostek społeczeństwa i państwa winno się w całości sprostać zadaniom samorządu. Wprawdzie na słabe wykonywanie zadań, spoczywających na samorządzie, składają się najrozmaitsze przyczyny, niemniej jednak stwierdzić należy na podstawie doświadczenia, że słabe uświadomienie radnych, sołtysów, kławników i wójtów o roli i zadaniach samorządu jest jedną z bardzo poważnych przeszkód w pracy samorządowej. Odpowiednie przygotowanie społeczeństwa do pracy i współpracy z samorządem usunęłoby ową przeszkodę, powiększając tem samem możliwości twórczych poczynania we wszystkich dziedzinach pracy samorządowej, poprzez którą na hasło "frontem do wsi" mogłaby wieś odpowiedzieć: "Frontem do potęgi państwa".-

mmmmmmmmmmmmmmmm

Cele i zadania przysposobienia samorządowego.

Ktokolwiek pracuje społecznie w środowisku wiejskiem, ten dokładnie zdaje sobie sprawę, jakim czynnikiem twórczym może być dobrze spełniający swe zadanie samorząd wiejski w dążeniu do zmiany dzisiejszego oblicza wsi, do jej przebudowy i kulturalnego podniesienia. Nic też dziwnego, że zorganizowana młodzież wiejska, mająca szeroką skalę swych zainteresowań, nie pomija i spraw samorządowych. Nie może brać bezpośredniego udziału w ciałach

samorządowych ze względu na swój wiek, nie mniej jednak styka się, a częstokroć i wpływa praktyczno-życiowymi poczynaniami społecznymi na prace samorządu.

Koła młodzieży wiejskiej, realizując swoje zadania, przewidziane w "Regulaminie" przez:

- a) zebrania, odczyty, kursy, biblioteki, czytelnie i wycieczki krajoznawcze,
- b) teatry, chóry, deklamacje i orkiestry,
- c) gimnastykę, gry ruchowe, wieczornice, zabawy, ćwiczenia strzeleckie, konkursy i sporty,
- d) zakładanie straży ogniowych, kas bratnich pomocy i innych organizacji,
- e) zakładanie ogródków kwiatowych, wysadzanie dróg drzewami owocowymi, kursy rolnicze i t.p. wyrażają poważnie samorządy w ciążących na nich zadaniach, jak:

- a) popieranie oświaty pozaszkolnej,
- b) dbanie o zdrowie publiczne i opiekę społeczną,
- c) popieranie rolnictwa i t.p.

Platforma współpracy samorządu z młodzieżą, zorganizowana jest dość istotna.

Chodzi tylko jedynie o należytą ocenę prac młodzieży wiejskiej przez samorządy, a zrozumienie zadań i roli samorządu przez młodzież.

Rola zorganizowanej młodzieży w pracy samorządowej jest dwójaka: jako członków organizacji i jako przyszłych członków samorządu. Pierwszą już spełnia, a do drugiej przygotować się powinna. Wprawdzie, pracując w organizacji, tem samem przygotowuje się do pracy zbiorowej, nie mniej jednak do pracy samorządowej należy przygotować się

~~xxxix~~specjalnie. Wymaga tego z jednej strony ogrom zadań samorządu, a z drugiej znaczenie samorządu w przebudowie i podniesieniu życia społecznego i kulturalnego wsi, do czego właśnie zdąża.

zorganizowana młodzież wiejska. Ponadto przygotowanie samorządowe ma swoją wartość wychowawczą.

Oparte o instynkt życia gromadnego pozwala zarówno na rozwój walorów osobniczych jak i walorów społecznych w jednostce. Przede wszystkim daje: a)

- a) możliwość wyżycia się społecznego, w formie wychowawczo-pozytywnej,
- b) pogłębia uświadomienie celu pracy zbiorowej,
- b) daje możliwość uświadomienia sobie swoich możliwości, swoich zalet i wad w życiu zbiorowym,
- d) wyrabia poczucie odpowiedzialności za swoje czyny, a tem samem wzmacnia samoopanowanie się, ostrożność w wypowiedziach, samodzielność i rozagę w czynach, słowem wyrabianie form współżycia zbiorowego.

Ponadto wyrabia poczucie odpowiedzialności za gospodarkę społeczną, daje możliwość zrozumienia podstaw gospodarki państwowej, i wyrobienia poczucia, że "prawo jest naczelnym regulatorem życia państwowego". -

*Albowiem
zobacz!*

e) przygotowanie do zrozumienia i realizacji celów i systematyki
ponowienia ludzkiej organizacji

f) upytanie siebie pomiędzy dziełami i inicjatywami, iadania i krytyka
a ludziskimi realizacjami nawet struktur protyck
razadruku.

Organizacja pracy w zespole.

Najpierw organizacja zespołu, który powinien składać się co najmniej z 5 osób o możliwie równym przygotowaniu umysłowym i wyraźnym zainteresowaniu sprawami samorządowymi. O zorganizowaniu zespołu "Przysposobienia samorządowego" należy zawiadomić nadzorną powiatową Komórkę organizacyjną, lub w braku takiej, Powiatową Komisję Oświaty Pozaszkolnej w celu skorzystania z odpowiedniej pomocy insty~~rukc~~cyjnej lub w razie potrzeby i finansowej, oraz porozumieć się z Zarządem Gminy w sprawie wypożyczenia odpowiedni~~ch~~

pism i broszur jak "Wskaźówki dla radnych gromadzkich" Wskaźówki dla radnych gminnych, Przewodnik gromadzki i kalendarz sołtysa, *Kalendarz Samorządowy* Dzienniki Ustaw R.P. i t.p. Przystępując do pracy, należy zaprowadzić dzienniczek obecności i zeszyt do zapisywania przebiegu prac w zespole.

Wspieraszynxxxxxxkxxxxxxkxić

Całość pracy rozłożyć na przynajmniej trzy roczne etapy.

podini należy mechanizmy W pierwszym roku przerobić zagadnienia związane z życiem gromady, w drugim - z życiem gminy, w trzecim - z życiem powiatu. W ramach roku najlepiej jest tak rozłożyć pracę, ażeby rozpocząć w listopadzie, a skończyć w kwietniu. Zebrania zespołu powinny się odbywać przynajmniej trzy razy w tygodniu, co przez pięć miesięcy uczyni 60 zebrań, a licząc po 3 godziny zebranie - 180 godzin pracy w zespole. Materiał do omówienia na zebraniu powinien być tak przez przewodnika lub członka zespołu przygotowany, ażeby wszyscy zespołowicze mogli brać czynny udział. Przydział pracy poszczególnym członkom zespołu winien być odpowiedni do ich możliwości z uwzględnieniem specjalnych zainteresowań tą czy inną grupą zagadnień samorządowych. W razie specjalnych trudności, napotkanych w toku pracy, a niedających się usunąć własnym wysiłkiem, należy zwrócić się z prośbą o poradę do Inspektora Samorządu lub do redakcji otrzymywanego pisma samorządowego. Opracowane piśmiennie zagadnienia, wykresy, zebrane dane statystyczne oraz wykaz obecności zachować do przekazania Komisji, która z ramienia Powiatowej Komórki Organizacyjnej lub z ramienia Powiatowej Komisji Oświaty Pozaszkolnej będzie obecna przy zakończeniu rocznej pracy. Program zakończenia powinien obejmować referaty, dyskusje nad nimi, wykaz dokonanych samodzielnie lub przy współudziale organizacji, gromady czy gminy prac praktyczno-życiowych, jak naprawienie czy wybrukowanie ulicy, wysadzenie drogi drzewami, budowa domu ludowego, remizy strażackiej, założenie spółdzielni mleczarskiej, spółdzielni spożywców i t.p.

Całość da obraz prac zespołu i pozwoli na rzeczową ocenę przez Komisję. -

PROGRAM

I stopień.

Zagadnienia dotyczące gromady:

- 1). Zapoznać się z artykułami "Ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego", dotyczącymi gromady, ażeby następnie można było omówić następujące zagadnienia:
 - a) znaczenie gromady w życiu społecznym,
 - b) zakres działania gromady,
 - c) organa gromadzkie: zebranie gromadzkie, i rada gromadzka,
 - d) zakres działania rady gromadzkiej i zebrania gromadzkiego,
 - e) zadania gromady w dziedzinie oświaty, opieki społecznej, zdrowotności, w zakresie popierania rozwoju rolnictwa, w akcji zwalczania pożarów i w sprawach drogowych,
 - f) sołtys, jako organ wykonawczy gromady, prawa i obowiązki sołtysa,
 - g) sołtys, jako organ pomocniczy zarządu gminnego,
 - h) środki (źródła dochodu) na cele gospodarki gromadzkiej,
 - i) gromadzka komisja rewizyjna,
 - k) nadzór państwowy nad gromadą,
- 2). zebrać dane statystyczne, dotyczące życia gromady a w szczególności :
 - a) obszaru gromady, ilość ha, i ilość gospodarstw,
 - b) liczby mieszkańców,
 - c) stanu oświaty (ile jest analfabetów ? czy jest szkoła ? jakie są organizacje społeczno-oświatowe ?)
 - d) stanu gospodarczego (ile ha przypada na gospodarstwo najmniejsze a ile na największe ? czy ~~grunty~~ grunty są skomasowane ? czy w szachownicach ? ile jest we wsi, kolonji, czy osadzie koni, krów i trzody chlewnej ? czy są organizacje społeczne ? jaki jest ogólny stan gospodarstwa ?)..

50/1

Stowarzyszenie Gromady

Stowarzyszenie Gromady

- le 120 mieszkalnych - 100
są one mieszkalne, tylko 2000
15000?
- e) stanu higienicznego (ile jest domów mieszkalnych ? w ilu domach ~~sa~~ podłogi ? ile jest studzien dobrze i źle zaopatrzonych ?)
 - f) stanu dróg, ulic i placów gromadzkich (jakiego rodzaju są drogi na terenie gromady ? ile mostów i mostków ? w jakim stanie ? które drogi należy naprawić i obsadzić drzewami i t.p.),
- 3) Po omówieniu zagadnień (punkt 1) oraz zebraniu danych statystycznych piśmiennie opracować następujący temat:
- "Najpilniejsze potrzeby naszej gromady i sposoby ich zaspokojenia".-
- 4) W miarę możliwości wykazać się jakimś konkretnym czynem zbiorowym, może to być: wysadzenie drogi drzewkami, reperacja drogi, ulicy, zorganizowanie konkursu uprawy buraków, ogródków kwiatowych, pólek doświadczalnych, zorganizowanie spółdzielni mleczarskiej, spółdzielni spożywców, skupu zboża czy jaj, budowa remiźy, domu ludowego i t.p.

Poczynania te mogą być samodzielne lub wspólne z organizacjami, gromadą lub gminą, chodzi tylko o to, żeby i udział zespołowiczów był w tej pracy widoczny.

mmmmmmmmmmmmmmmmmm

II stopień.

Zagadnienie dotyczące gminy :

- 1) zapoznać się z artykułami "Ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego" dotyczącej gminy wiejskiej, ażeby omówić następnie :
 - a) znaczenie gminy w życiu publicznym, jako jednostki terytorjalnej i osoby prawa publicznego,
 - b) zakres działania gminy na podstawie poszczególnych działków budżetu gminnego :

- I. Zarząd ogólny.
- II. Majątek gminny,
- III. Przedsiębiorstwa gminne.
- IV. Spłata długów.
- V. Drogi i place publiczne.
- VI. Oświata.
- VII. Kultura i sztuka.
- VIII. Zdrowie publiczne.
- IX. Opieka społeczna.
- X. Popieranie rolnictwa.
- XI. Popieranie przemysłu i handlu.
- XII. Bezpieczeństwo publiczne.
- XIII. Różne.

- c) źródła dochodu na cele gospodarki gminnej,
 - d) prawa i obowiązki radnych gminnych,
 - e) zakres działania zarządu gminy,
 - f) wójt, jako przełożony i kierownik całej administracji i gospodarki gminnej, oraz jako organ wykonawczy władz rządowych w t. zw. zakresie poruczonego.
 - g) Komisje gminne (w szczególności omówić obowiązki Gminnej Komisji Rewizyjnej).
 - h) Nadzór państwowy nad gminą.
- 2) zapoznać się z danymi statystycznymi gospodarki miejscowej gminy, (po dane statystyczne zwrócić się do Zarządu Gminy).
 - 3) po zapoznaniu się z danymi statystycznymi gminy oraz budżetem gminnym opracować piśmiennie następujący temat: " Współpraca gminy i organizacji społecznych w realizacji zadań gospodarczych, społecznych i oświatowych".-
 - 4) Wykazać się dalszym ciągiem praktycznych poczynań, zapoczątkowanych na I stopniu przysposobienia samorządowego.-

III. Stopień.

Zagadnienie dotyczące powiatu :

- 1) zapoznać się z artykułami Ustawy z dnia 23.III.1935 r. dotyczącymi powiatowych związków samorządowych, ażeby omówić następujące zagadnienia:
 - a) udział gmin w radzie powiatowej
 - b) zakres działania Rady Powiatowej,
 - c) zakres działania Wydziału Powiatowego,
 - d) wydział powiatowy, jako czynnik nadzorczy,
 - e) uprawnienia Starosty, jako przewodniczącego Wydziału Powiatowego, a uprawnienia nadzorcze nad gminami i gromadami, jako przedstawiciela władz administracji ogólnej,
 - f) ważniejsze uchwały gminne, wymagające zatwierdzenia przez Wydział Powiatowy,
 - g) rozwiązywanie organów samorządowych (stanowiących i zarządzających).
- 2) zapoznać się z danymi statystycznymi powiatu oraz z budżetem Wydziału Powiatowego ze szczególnym uwzględnieniem tych działów, których realizacja najmocniej się wiąże z rozwojem prac w terenie.
- 3) opracować piśmiennie na podstawie danych statystycznych z budżetu Wydziału Powiatowego następujący temat:

"Dział gospodarki Wydziału Powiatowego, przynoszący korzyści najszerszym sferom ludności powiatu".-
- 4) wykazać się dalszym ciągiem przynależnych praktycznych, zapoczątkowanych na I i II stopniu przysposobienia samorządowego.